

افق های نوین طبیعت گردی و کشاورزی در ایران

مهدی بابایی - کارشناسی ارشد مهندسی علوم باغبانی

وجود چشم انداز های و سنت های متنوع در زمینه کشت و برداشت محصولات مختلف کشاورزی پتانسیل بسیار خوبی را در این زمینه برای کشور فراهم نموده است. سنت ها و فرهنگ هایی که در نوع خود منحصر به فرد بوده و دارای جذابیت خاصی برای گردشگران هستند. به گونه ای که با داشتن دانش مدیریتی مناسب در جهت رشد و تعالی طبیعت گردی در بخش کشاورزی گام های بزرگی را برداشت.

گردشگری کشاورزی شامل انواع فعالیت‌ها نظیر برپایی غرفه‌ها و فروشگاه‌های کشاورزی، تورهای کشاورزی، رده‌های آموزشی در مزارع، نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، باغ‌های پذیرایی و مهمانی، کمپ‌های کشاورزی، برپایی مراسم و رقص‌های محلی، شکار و ماهی‌گیری و غیره است.

در مزارع کوچک و خانوادگی، کشاورزان به دلیل افزایش هزینه‌ها، نوسانات قیمت محصولات و... جهت یافتن شغلی جایگزین مجبور به ترک مزارع خود شده‌اند.

گردشگری کشاورزی پدیده جدیدی نبوده و پیدایش این نوع از طبیعت‌گردی به اوایل قرن ۲۰ بازمی‌گردد، ولی این بخش از طبیعت‌گردی در اوایل دهه ۱۹۷۰ موردتوجه جدی قرار گرفت. توسعه روستایی علیرغم تمام کوشش‌ها و تلاش‌ها، آن‌چنان‌که باید و شاید با موفقیت همراه نبوده و راهبردهای گذشته نتوانست مسائلی نظیر فقر، اشتغال را به‌طور کامل رفع نمایند. بدین خاطر در سال‌های اخیر

گشت‌وگذار و تجارب فرهنگی هستند، فراهم نمایند. در واقع گردشگری کشاورزی به کشاورزان کمک می‌کند اقتصاد خود را نیز متنوع سازند.

ازاین‌رو، سیاست‌گذاران در راستای تنوع‌بخشی به فعالیت‌ها، گردشگری را به‌عنوان یکی از رهیافت‌های مؤثر در تجدید حیات مناطق روستایی معرفی نموده‌اند. یکی از این راه‌کارهای متناسب با شرایط مناطق روستایی، گردشگری کشاورزی است. این راه‌کار علاوه بر ایجاد فرصت‌های جدید شغلی می‌تواند ارزش‌های اجتماعی- فرهنگی را در مناطق ارتقا دهد و درآمد اضافی برای کشاورزان به ارمغان بیاورد از سوی دیگر می‌تواند تجربه گردشگری مزارع محور را برای بازدیدکنندگانی که به دنبال مهمان‌نوازی سنتی روستایی و دسترسی به طبیعت،

در بعد زیست‌محیطی گردشگری کشاورزی می‌تواند به حفاظت از زیست‌بوم‌های طبیعی و اکوسیستم‌ها و حفظ منابع آب کمک نماید. همچنین آسیب‌های زیست‌محیطی را کاهش دهد و مناظر اطراف روستا را بهبود ببخشد. در بعد اقتصادی نیز گردشگری کشاورزی می‌تواند به اشتغال‌زایی، افزایش میزان سود کشاورزی و درآمد خانواده منجر گردد؛ همچنین باعث بازاریابی و فروش دیگر محصولات مزارع شود. گردشگری کشاورزی فرصتی را برای حمایت عمومی

از نواحی روستایی فراهم می‌نماید. از طرف دیگر گردشگری کشاورزی می‌تواند علاوه بر افزایش درآمد خانواده‌های کشاورز به ایجاد اشتغال برای جامعه محلی از قبیل احداث مغازه‌های جدید، رستوران‌ها منجر گردد. تحقیقات و تجربه‌های بازاریابی نشان می‌دهد که امروزه شهروندان به دنبال محصولات محلی، تازه و ارگانیک هستند و بیش از گذشته می‌خواهند بدانند که چه کسی و چگونه غذایشان را تولید می‌کند.

این ظرفیت در بسیاری از دیگر نقاط کشور وجود دارد مانند جشن خرم‌ن کوبی که مختص برداشت برنج در استان‌های شمالی است و هرساله با آداب و رسوم خاصی اوایل پاییز اجرا می‌شود.

منابع:

Owaygen, M., The Impact of Ecotourism on Farming Systems and Rural Agricultural Development A Case Study from Northern Lebanon.

رضوانی، محمد رضا، نجارزاده، محمد، ترابی، ذبیح الله. (۱۳۹۵). «چالش‌ها و مباحث توسعه گردشگری کشاورزی مورد مطالعه: مناطق روستایی شاهرود»، مطالعات مدیریت گردشگری ۱۱(۳۶)، pp. ۸۴-۶۱.

جشن‌های خرم‌ن کوبی برنج، برداشت گندم، چینش برگ سبز چای و گلاب‌گیری از جمله جاذبه‌های گردشگری کشاورزی در ایران است. البته گردشگری کشاورزی و طبیعت‌گردی در برخی نقاط کشور مانند شهرستان کاشان و کوه‌دشت در چهارمحال و بختیاری، طی سال‌های اخیر از توجه و رونق خوبی برخوردار بوده است، به‌طوری‌که در کاشان هرساله در نیمه‌های اردیبهشت جشن بزرگ گلاب‌گیری برگزار شده و گردشگران زیادی را از سراسر کشور به‌سوی خود می‌کشاند یا دشت شقایق‌های واژگون کوه‌دشت از نیمه‌های اردیبهشت تا نیمه‌های خرداد جلوه‌ای بهشت گونه را به چشمان ناظرانش هدیه می‌کند.

